

Näitä runoja ei kirjoitettu julkaisemista varten

Katja Viirelaid: *Tuulessa tuiskuaa maa*. Runoja vuosilta 2017–2022. Mänttä: TOHUVABOHU PUBLISHING, 2023.

Teksti: Kirsi Virkkunen

Tuulessa tuiskuaa maa on Katja Viirelaidin esikoisrunokokoelma, joka sisältää 80 runoa viiden vuoden ajalta. Kirjoittaja kertoo kokoelmansa saatteessa, että alun perin runoja ei ollut kirjoitettu julkaistaviksi, runot ennemminkin löysivät runoilijansa keskellä tämän arkea: kaatuneita maitolaseja ja muovipussimiestä, kiukun keltaisiksi maalaamia seiniä ja pellavapään marjankeruuta. Runot avasivat kirjoittajalleen portin, jonka läpi elämä näyttäytyi kauniilta ja elämisen arvoiselta.

Lukijana vuoropuhelu runojen kanssa on paikoin hengästyttävää. Hetken autenttisuuden tunnistaa. Runot eivät niinkään vaikuta harkitusti viimeistellyiltä, ennemminkin ne ovat elämänmakuisia, rönsyileviä, tunteita pursuavia, spontaaneja sisäisiä kuvia hetkiin, ajatuksiin,

kokemuksiin, elämään kaikessa epätäydellisyydessään ja pitelemättömyydessään. Runot peilaavat paitsi laveita ja korkealle kurottavia niin myös arjessa äkkiseltään välähtäviä ajatuksia ja toiveita: ”... voisin haluta... aamukaljat kentällä.”

Kokoelma alkaa kesästä ja kiertää vuodenvierroksen syksyn ja talven läpi kevääseen. Kesän runot maalaavat esiin kiitollisuutta, rakkautta ja elämän ihmeitä kutoen kylkeensä rikkinäiset sukkahousut ja terveet lapset. Syksy kuljettaa lukijaa tummempisiin mielenmaisemiin. Esiin nousee pettymystä, väsymystä, kuoleman ajatuksiakin. Kesän heleys on vaihtunut syksyn myrskytuuliin. Säkeiden välissä lymyää kuitenkin tunnistettava voima. Talvessa käsitellään vaikeita tunteita ja kysytään suuria kysymyksiä. Puhutaan Luojalle ja kiitetään, ainakin itseä ja Luojaa. Ja kun päästään kevääseen, luulen tunnistavani runoista toivon heräämistä ja uudenlaista huumoria, ähinää ja puhinaa, elämästä nauttimista, saapumista rauhan satamaan.

Tunnen kevään / Keväällä kaikki alkaa alusta / Ihan kaikki / Ja ihan varmasti

Ajan kanssa runoja maisteltuani koen sukeltaneeni runoilijan päiväkirjaan, hänen arkensa tapahtumiin ja niiden herättämiin tunteisiin. Välillä katsotaan sisään, välillä ulos. Jonnekin itsen ulkopuolelle heitetään myös syviä kysymyksiä rakkaudesta ja elämästä. Runojen omakohtaisuus tekee niistä koskettavia, vaikka toisinaan lukijana kokee jäävänsä ulkopuolelle, liittymättä. Joissakin runoissa yksityisestä tulee yhteistä. Toisinaan yksityinen taas on niin yksityistä, että lukijana voi vain katsella kauempaa ja miettiä, että tuollaistakin elämä on: se ei suostu raameihin, siisteyteen, kauniisiin paketteihin.

Skannaus päästä varpaisiin / Hyvä olo leviää / Kaatamalla maitoa lasiin / Totuus selviää

Kirsi Virkkunen on ryhmätaideterapeutti, kirjallisuusterapiaohjaaja, Luova Uniohjaaja® -kouluttaja ja työnohjaaja STORY.